

Forbrukeridentitet

Det som kjennetegner vår tid er at forbrukerkulturen står mye sterkere enn tidligere. I dag må du ha mye for å være sosialt med. Og være som alle andre og dermed høre til, handler i dag om kjøp av ting som er moderne (Livsstil).

Jeg vil være meg selv, finne min egen stil. Jeg vil være et kult, medlem av gjengen. Jeg vil være som de andre i gjengen!

Pre-1970- og 1970-årene

Tid:
Radikal individualisme

Barn/Ungdom identitet og sosiale medier!

Mattias Øhra

Barn/Ungdom identitet og sosiale medier

MATTIAS ØhRA

HOGSKOLEN
I VESTFOLD

Hvorfor er vi på sosiale medier?

Hvor lenge KAN du være avlogget?

Nova 2012:

Mens de unge på 60-tallet fikk sin frihet gjennom arbeid, får dagens unge sin frihet gjennom utdanning.

Det individuelle frihetsidealet har fått en fremtredende rolle i kunnskapssamfunnet. Skolen må mestres, kroppen må trenes og helsa må være god.

Ungdom i dag må forvalte ungdomstiden som en verdifull kapital for fremtiden.

Der som en kommer på etterskudd, må en betale for det senere. Dette oppnås kun ved individuell streben og løses ikke kollektivt av fellesskapet.

Dagens unge

identifisere seg med foreldrenes oppdragelsesstil.

Den avtradisjonerte ungdomsgenerasjonen utvikler ikke lenger i første rekke sin identitet gjennom konfrontasjoner og ved å distansere seg maksimalt fra sine foreldre. Dagens ungdom tilkjenner seg med overveldende flertall at de kan identifisere seg med foreldrenes oppdragelsesstil.

Det «tradisjonelle» lar seg igjen sitere, dels fordi det på nytt er blitt interessant, dels fordi det på grunn av sin uvanlighet simpelthen virker eksotisk.

Nå er det elevene som stadig oftere oppfordrer læreren til å kle seg pent til avslutningsfesten (Ibid:86)

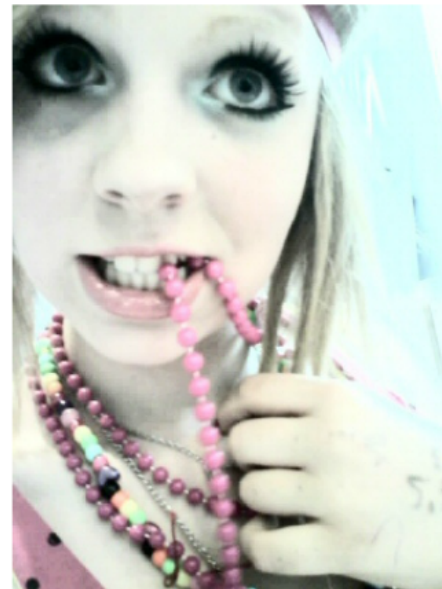

Hva har skjedd på 100 år?

Førstereisgutt,
15 år gammel.
CA 1910

versus

Kari Nordmann Ca 2010 ?

HEGEL

Det moderne og retten til særegenhet og subjektiv frihet

"Subjektets rett til særegenhet, til selvvirkeliggjøring, eller, hvilket er det samme, retten til subjektiv frihet, utgjør vende- og omdreiningspunktet i overgangen til den moderne verden" (G. W. F. Hegel, Grundlinien der Philosophie des Rechts. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1970 [1821], 124)

Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831)

Denne retten, som Hegel også kaller «retten til subjektiv frihet», er således en rett til å realisere seg selv som individ, og ikke bare utfylle en predestinert rolle i et bestemt samfunnsfelleskap (Jakobsen Jonas 2009 Agora 4. 2009:12)

Honneth betrakter gjennomgående Hegels bidrag som en samtidsdiagnose som hevder at sosiale patologier under moderne betingelser er et resultat av at «man gir ufullstendige frihetsforestillinger absolutt verdi». Absolutteringen av det Honneth kaller «den romantiske individualismen» resulterer i en frihet til å definere sin egen identitet som fører til det Hegel kalte «lidelse under ubestemthet». Symptomet på slik lidelse er «trøttheten over å være seg selv» (Vetlesen 2011:51)

Fra Dydige og lydige barn

Til:

Radikal individualisme

Det senmoderne

Intimitet

Alt privatiseres.

Tro

Politikk

Kunst

Makt

Verdier

Forbruk/konsum/Stil

Den offentlige borgerrollen

Det private offentliggjøres og er synonymt med autenticitet

Sosialisering & Populærkultur

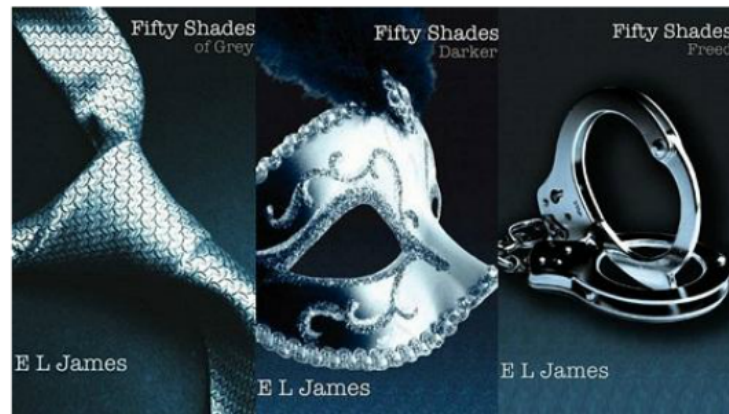

Venner og populærkultur får økt betydning som leverandør av identitets bekreftelse.

Det senmoderne Samfunn 1970- 2013

FRA:

Sosial samfunnskontroll og nøysomhet
til estetisk begjær.

- Radikal individualisering (Bauman, Beck, Giddens). Fragmentert og preget av umiddelbar behovstilfredstillelse.
- Stabil identitet vanskeliggjøres. Individet må i større grad foreta valg uten sosial støtte.
- Økt frihet gir mange flere valg og muligheter. Frihet kan bli til plikt versus frihet kan reduseres til rendyrket begjær og egoisme.

Forbrukeridentitet

Det som kjennetegner vår tid er at forbrukerkulturen står mye sterkere enn tidligere

I dag må du ha mye for å være sosialt med.

Og være som alle andre og dermed høre til, handler i dag om kjøp av ting som er moderne (Livsstil).

Jeg vil være meg selv, finne min egen stil. Jeg vil være et kult, medlem av gjengen. Jeg vil være som de andre i gjengen!

DOLCE & GABB

Media og popkultur
blir det nye
skattekammer for
moderne
identitetskonstruksjon

Forbrukeridentitet

Fra Gud til Gucci
Gloria in exilensis ego

Ære være Meg selv i det høyeste

Individualisme i dag?

Individualisme eller egoisme?

Den nye fellesegoismen:

(Dufour 08).

Produksjon av blinde egoer
Som ikke merker at de er
kommet under kontroll av
forbrukerflokkene?

Det terapeutiske samfunn og begjærøkonomien.

Markedsføring av egoisme gjennom
markedet

Markedsføring av individualisme
gjennom terapi

Terapien sender individet tilbake som forbedret
konsument i søken etter ny identitet og mening

Nyliberalisme og konsumerisme

Presset på det kollektive subjektet øker

Er Nyliberalismen kun rotfestet i begjæret?

Problemet med identitet og belastningen med å skulle være selvfunderet (å finne seg selv i seg selv) kan føre til identitetshavari og lav selvfølelse.

(Ehrenberg Alain 2010: Det utmattede selv - Depression og samfund. Madsen 2011 og 2010).

Sosiale patologier?

Sosiale patologier under moderne betingelser er et resultat av at man gir ufullstendige frihetsforestillinger absolutt verdi (Honneth 2009)

«autentisk selvrealisering».

Dette idealet, som blant annet har røtter i romantikkens dyrkelse av følelsene og det særegne, forteller oss grovt sagt at den som lever konformt, kaster bort sitt liv, mens den som finner sin helt egen måte å være menneske på, virkeliggjør sin iboende og unike personlighetskjerne (Jakobsen 2009)

Individualismens paradokser

Idealet om originalitet og selvutvikling er i seg selv en fruktbar og viktig moralsk kilde i den vestlige moderniteten; det patologiske består i at dette idealet fordreies på en måte som gjør at det mister sine intersubjektive og kommunikative konnotasjoner og reduseres til ren selvopptatthet (Honneth i Jakobsen 09)

Depresjon Som Senmodernitetens arketypiske lidelse

Vi må bruke oss selv for å bli oss selv
Depresjon oppstår mellom påbudet om
selvrealisering og identitetshavariet i og
måtte dra seg selv opp etter håret (Ibid).
Vi kan ikke bruke oss selv for å bli oss selv
(Dufour).

Depresjon er derfor ingen sykdom men en
tilstand frembrakt av et totalitært
samfunnssystem som sammenstiller egoisme
med frihet og originalitet.

Sosial patologi

Konstant selvutvikling og realisering kan får individet til å føle seg
utilstrekkelig. Man makter ofte ikke å leve opp til samfunnets idealer
og normer for det "perfekte" selv, og derfor oppstår det psykiske
spenninger og symptomer (Alain Ehrenberg 2010 og Axel Honneth 2005)

Depresjon Som Senmodernitetens arketypiske lidelse

I det avtradisjonaliserte/autoiritetsfrie samfunnet blir individet den fremste og eneste autoriteten man lytter til.

Lykkes du innenfor denne friheten er det fint, mislykkes du har du ingen andre å skylde på enn deg selv

Moderne identitet kan kjennetegnes av en ekstrem omnipotens når det lykkes og en fullstendig impotens når det mislykkes (Madsen 2011).

**“EVERYONE
SMILES WITH
THAT INVISIBLE
GUN TO THEIR
HEAD.”**

Det senmoderne menneske har frigjort seg fra tradisjonens lenker
Men har lagt seg under en ny subjektivitetsdiskurs og konsumer makt og
således iført seg nye lenker?

En frihet som ikke er friheten til noe bestemt, det vil si som ikke bestemmes gjennom meningsfulle forpliktelser og relasjoner til andre, blir tom, deprimerende og nettopp «ubestemt» (Å lide av ubestemthet jmf. Hegel)

The end

Kilder:

- Aakvaag Gunnar C. 2013: Frihet; et essay om å leve sitt eget liv. Universitetsforlaget
- Aakvaag Gunnar.C: 2008. Moderne Sosiologisk Teori. Abstrakt Forlag
- Arendt, Hannah 1961: The Crisis in Education. In: Between Past And Future. Eight Exercises in Political Thought. The Viking Press. New York
- Bauman,Z. 2006. Flytende Modernitet. Erasmus.
- Dufour, Danny-Robert 2008: The Art of Shrinking Heads: The New Servitude of the Liberated in the Era of Total Capitalism. Polity Press.
- Dufour, Danny-Robert 2008: Den nye fellesegoismen. LE MONDE diplomatique. 01.02.08.
- Ehrenberg Alain 2010: Det udmattede Selv - Depression og Samfund. Informations Forlag
- Forås, Per Bjørn & Vetlesen, Arne Johan 2012: Angsten for Oppdragelse. Et samfunnssetisk perspektiv på dannelsen. Universitetsforlaget
- Giddens, Anthony 1991: Modernity and Self-Identity. Self and Society in Late Modern Age. Cambridge: Polity Press
- Giddens, Anthony. 1996: Modernitet og Selvidentitet. København: Hans Reitzels Forlag, København
- Giddens, Anthony. 2003: Intimitetens forandring. Hans Reitzels Forlag, København
- Hankiss, E. 2006: The Toothpaste of Immortality. Self-Construction in the Consumer Age. Woodrow Wilson Center Press. Washington. D.C.
- Hammershøj, L.G. 2004. Nye patologier i selvdannelsens tidsalder. I Sosiologi i dag. 3/2004. Årgang 34. Novus Forlag.
- Honneth, Axel 2008: Kamp om anerkjennelse. Pax.
- Honneth, Axel. 2005: «Organisert Selvrealisering - individualismens paradokser», i Rasmus Willig og Marie Østergaard (red.), Sociale patologier. København: Hans Reitzels Forlag 2005
- Jonas Jakobsen 2009: Å lide av ubestemthet. Axel Honneths Hegelianiske Samtidsdiagnose. AGORA NR 4,09
- MadSEN, Ole Jacob 2011: Nyliberalismens sosialpsykologi. Danny-Robert Dufours kritikk av nyliberalismen. I AGORA nr 1, 2011.
- MadSEN, Ole Jacob 2010: Den terapeutiske kultur. Universitetsforlaget
- Nilsen, R.Å. 2007. Før var alt fast, Nå er alt flytende: En kritikk av Zygmunt Baumanns samtidsdiagnose. I Sosiologisk Tidsskrift VOL. 15,3-27. universitetsforlaget.
- Prieur, Annick (2002): Frihet til å forme seg selv? En diskusjon av konstruktivistiske perspektiver på identitet, etnisitet og kjønn. Kontur: 5-12.
- Prieur, A. 2002. Sosiologi og Raseri. I Sosiologi i Dag Årgang 32. 1-2. Novus Forlag.
- Rolnes, K. 2007. Når ting blir tegn: En semiotisk tilnærming til smak og livsstil. I: Scheldrup og Knudsen: Forbrukersosiologi. Makt, tegn og mening i forbrukersamfunnet. Cappelen Akademisk Forlag.
- Sennet, R. 1994. Intimitetstyranniet. Cappelen's Upopulære Skrifter.
- Slagstad, R. Korsgaard, O. Løvlie, L. (red.) 2000. Dannelsens forvandlinger. Pax.
- Tranøy, Bent Sofus 2006: Markedets makt over sinnene. Aschehoug.
- Ziehe, T. 2011: "Post-avtrådsjonalisering" Betragtninger rundt den endrede stemningsleiet som preger dagens ungdom. I Kvernbekk, T. (Red) Humaniorastudier i pedagogikk. Pedagogisk filosofi og historie. Abstrakt Forlag.
- Øhra, Mattias 1998: "Ekte barndom". Barndomsforståelse - et perspektivskifte. I Bugge & Gjems: Time Out. Bilder fra nye pedagogiske landskap. Fagbokforlaget